

Panium - Yupay Chunka Hukniyuq Chunka Hukniyuq

Chunka hukniyuq, Chunka hukniyuq: Danielpa hinaspa Apocalipsispa profético testigonkuna

Jeff Pippenger
2025-08-09

Kay chiqaman chayani Panium yachaypi kay chayman chayaypaqqa unay rurasqa puriyami karqan ñuqapaq, chaymanta “Chunka Hukniyuq, Chunka Hukniyuq” sutichasqaqa munan nispa sinchita rikuchiya Judá ayllumanta León nisqaqa iskaynin Daniel qillqatawan Apocalipsis qillqatawan hukllawaspa churarqan Diospa llaqtanta sellaypa willakuyninpa ukhu hinallataq hawa siq’ikunata chunka hukniyuq capítulope, chunka hukniyuq versículope. Probación wichq’akunankama manaraq chayamushaqtinmi Apocalipsispi profecía kicharisqa kananpaq huk kamachiy karqan, mayqinchus p’ist’asqa kasharqan ukhu hinallataq hawa profético willakuykuna, iskay chunka hukniyuq siq’ikuna hina rikuchisqa—chunka hukniyuq, chunka hukniyuq—Danielwan Apocalipsis qillqakunapi tarikusqankama, kunan p’unchawpa chiqaq willakuynin tukunan pacha.

Hinaspanmi: “Ama sellaychu kay qillqapi willasqa rimaykunata; pachaqa qayllañam kachkan. Mana chaninnaq runaqa, aswanpas mana chaninnaq kachun; qhelli runaqa, aswanpas qhelli kachun; chiqap runaqa, aswanpas chiqap kachun; ch’uyaqa runaqa, aswanpas ch’uyaqa kachun.” Apocalipsis 22:10, 11.

“Tiempoqa qayllapiña kachkan” gracia tukukuy paq qayllaman chayasqañanmanta ñawpaqta, hinaspa “tiempoqa qayllapiña kachkan” maypachachus “Jesucristopa Revelacionnin” kichasqa karqan.

Jesucristoq Revelaciónninta, chaytaqa Diosmi payman qorqa, sirviente-kunaman rikuchinampaq imakunachus utqayllamanta pasanankakunata; hinaspan angelninta kachamurqa, sirvienten Juanman señalta quspa. Paymi testificakurqa Diospa siminmanta, Jesucristopa testimoniomanta, hinaspa llapa rikusqankunamantapas. Kuisqa kachun pichus ñawirispa kay profeciap siminkunata, hinaspa uyaqkuna, hinaspa chaypi qelqasqa kaqkunata waqaychaqkuna: pachaqa qayllañam kachkan. Revelación 1:1–3.

Judá ayllumanta León “Jesucristopa Revelaciónninta” kicharipa, imaynachus payqa ruwarqan julio killapi 2023 watapi Chawpi Tuta Qapariypa willakuynin chayamunqanmantapacha, chay kichariyqa rikuchinpas pay “Palmoni” kasqanta, Admirable Yupaq, icha Pakasqa Imakunata Yupaq. Kay cheqatata mana chaskiyqa huch’uychanmi chay pruebanakuy ruwanata, mayqenchus sellan pachak tawa chunka tawa waranqa runakunata.

Noqaqa yakuwanmi bautizaykichis arrepentikuyma; ichaqa qhipaypi hamuqqa noqamanta aswan atiyiniyuqmi, paypa usut’anta apanaypaqpas manam allinchi kani; paymi bautizaykichis Santo Espírituwan, hinallataq ninawan. Paypa makinpin aventadornin kachkan, era nintataq sumaqa pichaspa trigo ninta qolqeman huñunqa; ichaqa qaranqantaqa mana hayk’aqpas

wañuq ninawan rupachinqa. Mateo 3:11, 12.

“Kay aswanmi kay allinta ruray qallarinqa, manam niyta atinichu, ichaqa manam unaychu qhipachisqa kanqa. Paypa makimpi aventador kaqmi, templonta llimphuchinqa llapan moral qhellichakuyninmanta. Payqa era nistanraqta allinta pichaykuspa mayllanqa.” Testimonies to Ministers, 372, 373.

Profeciapa siqinkuna, sellakusqap pacha profeciapi huk pruebaykuq ruwana kasqanta reqsichiqkuna, ancha achka kan. Sut’inmi kay pruebaykuq ruwanakuyqa yachaqkunap atisqanman, kallpanmanpas sayasqa kasqanta, Diospa profética Simiyninta yachaypi allin icha mana allin metodología nisqata churayta usananpaq. Kay cheqaq kayqa, saminchasqa qillqasqapiqa, ancha achkataqmi rikuchisqa kachkan.

Chay tawa waynakunapaqqa Diosmi qorqan yachayta, atiyta ima yachaykunapiwan yuyaywan; Danieltaqmi tukuy rikch’ayninkunata, musquykunatapas entiendenanpaq yachayniyoq karqa. Rey nisqan p’unchaykuna hunt’akamuqtintaq, paykunata yaykuchinankupaq nisqanman hina, eunucoakunapa kurakaqninmi paykunata Nabucodonosorpa ñawpaqenman pusarqan. Hinaspan reyqa paykunawan rimarqan; tukuyininkumantataq mana pipas tarikusqachu Danielman, Hananiasman, Misaelman, Azariasman hina kaq; chayraykun paykunaqa reypa ñawpaqenpi sayarirqanku. Reyqa tukuy yuyaymanta, entiendenamanta tapusqanpi, paykunataqa chunka kuti aswan allin kasqankuta tarirqan llapa layqakunamantapas, qoyllur qhawariqkunamantapas, llapa kamachisqan suyupi kaqkunamanta. Daniel 1:17–20.

Huk llapa profetikata allinta hamut’anapaq ñawpaq kamachiyqa kaymi: cheqaq kayqa iskay testigokunapa willakuyninpi sayachisqa kan; chay kamachiypi mana confianzayuyqkunaqa kikinkuta pantayman urmanapaq churakunku. Sellakuy pacha ukupi pruebaykuna rurakusqanpi huk imapas kananmi: Danielwan Juanwan chunka hukniyuq capítulo, chunka hukniyuq versículopi rikuchisqan ukhupiw hawapiwan historiakunapa t’inkisqanta reqsiy.

“Apocalipsisqa huk libro sellasqa kan, ichaqa kichasqa libropas kanmi. Chaypi qillqasqa kachkan kay pachapa historianta tukuchkaptin qhipa p’unchaykunapi pasanapaq musphaypaq hatun ruraykuna. Kay libropa yachachikuyninkuna sut’i kanku, manam mistikupas nitaq mana entiendesqa hinachu. Chaypiqa Danielpi hina kaq profeciapa kikin siq’inmi kutirimun. Wak profeciatam Diosqa kutichispa nisqa, chaywan rikuchispa paykunaqa ancha importanciayoq kasqanta. Señorqa manam ima mana hatun consecuciayuyq kaqkunataqa kutin kutinchu nin.” Manuscript Releases, volumen 9, 8.

Danielpaq librunkuna, Apocalipsispa librunwan kуска, iskay testigokunata rikuchinku, hinallataq pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapas Apocalipsis chunka hukniyuq capítulopi iskay testigokuna hina rikuchisqa kanku. Chay capítuloqa chunka hukniyuq versículonpi, iskay testigokuna, Elíaswan Moiséswan rikuchisqa, kawsarimunku, imaynachus Juanqa timpuq aceiteman wikch’uykusqa kasqanpi, Danieltaq leonkunaq mach’ayninpi kasqanpi unanchasqa karqan, chay hina. Pachak tawa chunka tawa waranqa runakunaqa Danielwan Juanwan rikuchisqa kanku, hinallataq Elíaswan Moiséswanpas. Chay pruebakuy puriyta atipaspa pachak tawa chunka tawa waranqata paqarichiqman chayanapaq, yachaqqa entiendenan tiyan cheqaq yachachiyqa iskay testigokunapi sayachisqa kasqanta, Danielpa librunwan Apocalipsispa librunwan iskay

testigokunata rikuchisqanta, hinallataq pachak tawa chunka tawa waranqa Elíaswan Moiséswan, chaymantaq Danielwan Juanwanpas unanchasqa kasqanta.

Kay chiqaqkunaqa huk pisi rikch'ariyllam kanku, profetik cheqaqkuna, “chunka hukniyuq, chunka hukniyuq” nisqawan tinkisqa, iskaynin Danielpi hinallataq Apocalipsispi, ukhu historiankuman chaymanta hawapi historiankumanpas. Palmoni hina, Cristo púsarqa iskaynin pasajekunapa tupachisqapi; hinallataq chunka hukniyuq, yapasqa chunka hukniyuqwan, iskay chunka iskayninman chayan, chaytaq iskay pachak iskay chunkaq diezmomninmi, mayqinchus divinidadwan humanidadpa huñunakusqanpa señalan. Palmoni, iskay testigokunamanta aswanwan sayachispa, churarqa “iskay pachak iskay chunka” nisqaqa divinidadwan humanidadpa huñunakusqanta reqsichisqanta; chaytaq, kutinmanta, Cristo runayarikusqanpa willakuyninmi, pay kikinman urmasqa aychata hap'ikusqan p'unchawpi. Chayta ruraspanmi, runakunaman huk ejemplota qhawachirqa: evangelio paq rekerimientonkuna junt'ayta munanku chayqa, Cristopas munanmi paypa divinidadninta ñuqanchikpa humanidadninchikwan huñuyta. Chayrayku divinidadwan humanidadwan iskay testigokunam kanku.

“Jesucristopa Revelacionnin” manaraq ñawpaqta kicharikurqan manaraq graciapa tiempon tukukuptin, chaypiqa Jesúsqa Diospa “Rimaynin” kasqantam rikuchin.

Ñawpaqpi kaqmi Karqa Simi, chay Simitaq Dioswan kуска karqa, chay Simitaq Dios karqa. Paymi ñawpaqpi Dioswan kуска karqa. Llapa imakuna paywan rurasqa karqan; paymanta mana kaqtinqa, mana imapas rurasqa karqachu chay rurasqa kaqkunaqa. Paypi kawsay karqa; chay kawsaytaq runakunapa k'anchaynin karqa. Chay k'anchaytaq tutayaypi phicharimun; tutayaytaq mana hap'irqachu. Juan 1:1–5.

Bibliaqa Diospa “Simin” kan, imaynachus Cristoqa divinidadwan runakaywan huñusqanta rikuchin, chay hinallataq. Bibliaqa Antiguo Testamentoqwan Nuevo Testamentoqwan iskay testigokunata rikuchin, paykunapa Apocalipsis chunka hukniyuq capitulopi Moiséswan Elíaswanmi kanku.

“Ishkay testigokunamantaqa profetaqa aswanmi willakun: ‘Kaykunaqa iskay olivo sachakunami, hinaspa iskay candelero-kunapas, allpapa Diosninpa ñawpaqninpi sayaqkuna.’ ‘Simiynikiqa,’ nispasalmistaqa nirqan, ‘chakiykunapaq lamparaymi, ñanniytaq k'anchayninmi.’ Apocalipsis 11:4; Salmo 119:105. Iskay testigokunaqa Machu Testamentopa hinaspa Musuq Testamentopa Qellqakuna-m kanku.” The Great Controversy, 267.

Iskay testigokunaqa iskay olivo sachakuna, iskay kandelabrokuna, hinallataq Machu Testamentopas Mosoq Testamentopas kanku, chaymi párrafopi “Qanpa simi” nisqawan rikuchisqa kachkan. “Jesucristopa Revelacionnin”, mayqinchus Judá ayllupa Leónninwan kicharisqa kachkan probacionpa tukukuyninman manaraq chayashaqtin, chayqa “yachaypa qhipa yapakuynin”mi, mayqinchus pachak tawa chunka tawa waranqa runakunamanta huknin kaypaq akllasqa kayta maskhaqkunata prueban. “Yachaypa qhipa yapakuynin”qa chunka sipaskunapa rikch'ayninpi Chawpi Tutan waqyasqapa willakuyninmi kan.

«Chaymi kutichirqani, payta nispas: Imataq kay iskay olivo sach'akuna kandelabropa paña ladonpi, llug'i ladonpitaq kachkan? Chaymanta yapamanta kutichirqani, payta nispas: Imataq

kay iskay olivo ramakuna, iskay quri tubo nisqakunamanta kikinkumanta quri aceiteta uraykachachkanku? Hinaspataq pay kutichiwashpa nirqan: Manachu yachanki imataq kaykuna kasqanta? Ñoqataq nirqani: Mana, taytay. Hinaqtin pay nirqan: Kaykunan iskay llusisqa runakuna, kay pachapa tukuy kayninpa Señorpa ñawpaqenpi sayaqkuna» Zacarías 4:11–14. Kaykunaq kikinkuta quri tazonesman uraykachakunku, chaykunaqa Diospa kawsayniyuq willakuqnin runakunapa sonqonkutam rikuchin, paykunaqa Señorpa Siminta llaqtaman apamunku amonestacioneswan mañakuykunawan. Simiqa kkillan kay hinata rikuchisqa kanan, quri aceite hina, chay kay pachapa tukuy kayninpa Señorpa ñawpaqenpi sayaq iskay olivo sach'akunamanta uraykachasqa. Kaymi Santo Espirituwan ninawan bautismu. Kayqa mana iñiqkunapa almanmi kicharinqa huchallikusqankuta reparanankupa. Almapa necesitaskankunaqa Diospa Santo Espiritun llamk'asqanwanlla hunt'achiy atikun. Runaqa kikinmantapacha imatapas mana atinchu sonqopa munayninkunata sakisichiyta, nitaq munasqankunata hunt'ayta». The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 4, 1180.

Diospa Siminqa iskayninmi kachkan: Bibliapas Cristopis; Bibliapas Cristopis iskay testigokunatan rikuchin, hinallataq pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapas. Chay iskay testigokunataq kutin divinidadwan runakaywan huñusqasqatan rikuchinku. Hinallataq ukhupi kaq hinaspa hawapi kaq profétic historiakunatapas rikuchinku. Testigo hina, paykunaqa willakuyninkuwan qhawachirqanku divinidadwan runakaywan huñusqasqa mana huchallikuq kasqanta. Hinallataq divinidadwan runakaywan tinkuchisqa kasqantapas rikuchinku. Escalera kaptinpas, conducto kaptinpas, tubokuna kaptinpas, angelkuna kaptinpas, utaq Dioswan runawan willanakuy t'inkisqapa huk simbolokuna kaptinpas, runaman apasqa willakuyqa wiñay kawsay utaq wañuymi.

“Llapa kay pachapi Señorninpa qayllanpi sayaq ñak'asqakunaqa, ñawpaqta Satanásman qusqasqa karqan imaynam qespichiq querubín kasqan hina churasqa kashanku. Paypa tronon muyuriq ch'uya kawsayniyoqkunawanmi Señorqa kay pachapi tiyakuq runakunawan mana tukukuq willanakuyta waqaychan. Qori wiraqa graciata rikuchin, chaywanmi Diosqa iñiqkunaq mechankunata hunt'achin, ama ch'inyachispa wañunankupa. Sichus mana kay ch'uya wira hanaqpachamanta Diospa Espirituyninpa willakuyninkunapi ichaqa ichhuykusqa kanmanchu karqan, chayqa millaypa atiyininkunaqa runakunata llapanta munayninkupi hap'iykunman karqan.”

Diosqa mana yupaychasqa kan chay willakuykunata mana chaskisqanchikrayku payqa ñoqanchikman kachamuwan. Chayhinaqa qori aceiteta mana chaskinchikchu, chaytaqa paymi almanchikkunaman wiñachiyta munan, tutayaypi kaqkunaman chaskichisqa kananpa. Qayasqa hamuqtin, “Qhawariy, kasarakuq qhariqa hamun; lloqsiychis paywan tinkuq,” nispa, chay santu aceiteta mana chaskiqkuna, sonqonkupi Cristo-pa graciata mana waqaychaqkunaqa, mana yuyaysapa sipaskunahinam tarikunqaku, Señorninkuta tinkunankupaq mana wakichisqa kasqankuta. Paykunapi kikinpiqa mana atiychu chay aceiteta hap'inankupaq, hinaspa kawsayninku thuñisqa tukupun. Ichataq Diospa Santo Espiritun mañakusqa kaptinqa, Moisés hina ruwakuspa, “Qhawachiy ñoqaman k'anchaqniykita,” nispa, Diospa munakuyninqa sonqonchikkunapi hunt'asqa kanqa. Qori tuboskunawanmi qori aceiteqa ñoqanchikman chaskichisqa kanqa. “Mana kallpawanchu, mana atiyniyoq kaywanchu, aswanpas Espirituwanmi, nispa Señor de los Ejércitos.” Chiqap K'anchay Intipa llihipiq k'anchayninkunata chaskispaqa, Diospa wawankuna kay pachapi k'anchaykunahinam

Ilhipinqaku. Review and Herald, July 20, 1897.

Espíritu Santopa jichhax uñacht'ayasiñapax Danielan ukat Apocalipsis 11:11 ukan señalat manqha ukhamarak anqax sarnaqäwinakanwa lurasina. Danielan tunka mayan kapitulpan tunka mayan ukat tunka payan versículonakanxa "janiw pisiñapäkiti" pusi profético jaqinakaw uñacht'ayatäxi, ukanakasti qhananchatäñapawa. Tunka kimsaniri kamachit tunka phisqaniri kamachikama ukanakanxa yaqha pusiniw qhananchatäñapa, ukhamarak tunka suxtan versículonxa yaqha pusiniw utji. Jichhasti uka pachpa sarnaqäwinwa jakasktanxa; ukatwa, profecía yatiqirinakjamaxa, tunka mayat tunka suxtakam versículonakan simbólico jaqinakap khitinakasa uk sum amuyañasaxa wakisi, kunattix jupanakax uka pachpa kapitulpan pusi tunka versículopan imantat sarnaqäwiparuw muyt'ki uka profecían mä chiqar uñacht'ayapxi.

Hinallataqmi rikchakun kay hina reqsichiyta ruwaspa reqsichinanchikpaq, chusku chunka ñiqi willakuypi pi runakunas rikuchisqa kasqankuta, chay willakuyqa 1989 watamanta pacha kicharisqa kashan.

Paymi nirqan: "Riy, Daniel; kay simikunaqa wisq'asqa, sellasqa kachkan tukukuypa pacha chayamunan kama. Askha runakunaqa chuyanchasqa, yurakyachasqa, hinallataq pruébasqa kanqaku; ichaqa mana allin runakunaqa mana allinta ruwaspa purinqaku; hinasapas mana mayqin mana allin runapas entiendenqachu; yachaqkunaqa ichaqa entiendenqaku." Daniel 12:9, 10.

Chusku tawa chunka qallariñanmi pacha tukukuypi, 1798 watapi, Francia llaqtamanta Napoleón papata prisionman apaptin. Napoleónpa chayta allinchakuyqa 1797 watapi p'akisqa Tratado de Tolentino nisqapi sayasqanmi karqa. Napoleónwan papawan maqanakuyqa ñawpaqtaña rikuchisqa karqa chay historiapi, Daniel qillqapa chunka hukniyuq kapitulonpi soqta hinaspa qanchis chuskunakunata hunt'aspa. P'akisqa kasarakuypa tratadapas, hinaspa uray reypa hanaq reyta atipayninpas, soqta hinaspa qanchis chuskunakunata hunt'aspa, 1798 watapa historiampipas kutichisqa karqa; chayta ruwaspanqa Diospa Siminpa willakusqanta soqta hinaspa qanchis chuskunakunapi sut'inchanku, hinallataq chay chuskunakunapa hunt'akuyninta qallarisqa maqanakuypi Ptolomeo Filadelfo, iskay kaq Egipto reywan, hinaspa Antioco Teos, kinsa kaq Siria reypa chawpipi. Ptolomeoqa uray reytam rikuchirqan, Antiocoqa hanaq reytam rikuchirqan.

Chaykun versículokunapa willakuynin, chay willakuy hunt'asqa kasqanta Ptolomeo hinallataq Antiocoq historiankuwan huñuspa—chay historiakunataq kutin Napoleónpa hinallataq papapa 1798 watapi historianta rikch'achirqan—kimsa siq'ikunata qun, chaykunam versículokuna chunka hukniyoqwan chunka iskayniyoqpi Putínpa hinallataq Zelenskyypa historianta rikch'achin. Chayrayku, pacha tukukuypi 1798 watapi Napoleónpa hinallataq papapa historianta rikch'achisqanta entiendespaqa, chayllapi tukukuptinqa mana hunt'asqa yachaychu. Entiendenanchikmi versículokuna soqta hinallataq qanchis ima nisqanta Napoleónmanta hinallataq papamanta, hinaspataq Ptolomeo hinallataq Antiocoq historia chay kikin pachamanta ima yachachisqantapas. Chay chiqap siq'ikunata entiendespaqa, chay ñawpaq historiapi hunt'akuykuna versículo tawa chunkaq qallariynin historianta reqsichisqanta entiendenanchikman; chayta ruwaspataq, versículo tawa chunkaq tukukuynintapas reqsichinku, maypachachus Putín,

Napoleónwan Ptolomeowan rikch'achisqa kasqanrayku—Putín, versículokuna soqta hinallataq qanchispi willasqa kasqanrayku—versículokuna chunka hukniyoqwan chunka iskayniyoqta hunt'an.

Juanpa riqsichisqan hina, dragónwan bestiawan proféticopi kasqanku, icha Danielpa rikuchisqan hina “sapa punchaw kaqta” hinaspa “chinkachiq millay saquesqata” nisqankuwan, huk ancha importante qhawarisqa kaymi: paykunaqa proféticopi anchataqmi rikch'akun. Juanqa kayhinatan nin.

Paykunaqa dragonta yupaycharqanku animalman atiyta qosqanrayku; hinallataq animaltapas yupaycharqanku, nispanku: ¿Pitaq animalman rikch'akuq? ¿Pitaq paywan maqanakuyta atinqa? Apocalipsis 13:4.

Dragonta yupaychayqa uywata yupaychaymi, iskayninkuqa pagano kaypa religiólninta rikuchisqanrayku. Juan hina, Danielqa Daniel qhelqapi pusaq kaq capitulopi isqunniyoqmanta chunka iskayniyoqkama “uchuy waqra” nisqanta llamk'achin pagano Romatapas papal Romatapas rikuchinanpaq; ichaqa sut'inmi iskayninta t'aqwin, pagano Romaq uchuy waqranta qhari kayninpi riqsichispa, papal Romaq uchuy waqrantataq warmi kayninpi riqsichispa. Qanchis kaq capitulopi Danielqa pagano Romata riqsichin ñawpaq suyukunamanta “hukniray” kasqanta, hinaspataq aswanraq riqsichin papal Romaqa chayhinallataq “hukniray” kasqanta. Romaqa, pagano kaptinpas papal kaptinpas, hukniraymi. Romaq qhari unanchan, pagano Romata rikuchiq, Ahabwan Herodwan sayachisqam. Iskayninkuq warminkunaqa papadoq unanchankunawan casarasqa karqanku. Warmiqa iglesiaq kamachikuyninmi, qhariqa estadop kamachikuyninmi; chayrayku profético nivelninpi Diospa Simi qhariwan warmiwan huklla tukuspankuta rimaptin, chayqa cheqaqta takyachin pagano Romaqa papal Romaqa profético sentidopi ancha semejante kasqankuta, imaraykuchus huk aychallam kanku.

1798 watapii Francia suyupa papawan tinkuyninqa rikch'achin Estados Unidos suyupa papawan tinkuyninta, chunka reykuna Roma llaqtata ninawan ruphachiptin, aychanta mikhuptinku.

Chay chunka waqrangkuna uywapi rikurqayki, chaykunan qhari warmita cheqnikunqa, paytaq ch'usaqyachispa q'alallata saqenqaku, aychanta mik'unqaku, ninawan ruphachinqaku. Apocalipsis 17:16.

Franciapa papakunawan tinkuynin, 538 watapi papakunata atiyiniyuqman churashqanrayku, rikuchin Imaynachus Estados Unidos llaqta llank'asqanta, qaylla hamuq Domingo kamachiypi papakunapa wañuchiq ch'akinkuta hampiyta.

Hinaspan huk sallqa animalta rikurirqani allpamanta llusqsimusqanta; payqa iskay waqrayoq karqa corderohina, ichaqa dragón hina rimarqa. Hinaspan ñawpaq sallqa animalpa llaqa atiniyninta ñawpaqninpi rurarin, allpatawan chaypi tiyaqkunatapas ñawpaq sallqa animalta yupaychanankupaq kamachin, wañuchikuq ch'akinqa hampisqa kasqanta. Hatun milagrukunatapas ruwan, runakunapa ñawpaqninpi hanaq pacha-manta ninata allpaman uraykamuchinankama. Hinaspan allpapi tiyaqkunata pantachin chay milagrukunawan, mayqenkunatapas sallqa animalpa ñawpaqninpi rurananpaq atiyuq kasqanrayku; allpapi tiyaqkunatataq nin, espadawan k'irisku kashaspapas kawsariq sallqa animalpaq rikch'ayninta

ruwachun nispan. Apocalipsis 13:11–14.

«Tukukuypa pacha» nisqa 1798 watapi, chusku chunka versículopa hunt'akusqanman hina, qhawachinmi hanan llaqtap espiyuniyuq reynin uray llaqtap espiyuniyuq reyninwan chinkachisqa kasqanta. Chay profétic historiapi papakunapa kamachikuyninpa waranqa iskay pachak soqta chunka watakunapa tukuynin historiataq, chayrayku chay profétic historiapa qallariyninpa profétic kayninkuna tukuyninpi rikuchisqa kanku. 538 watapi Biblia profeciapa tawaq kaq qhapaq suyuqa Biblia profeciapa pisqaq kaq qhapaq suyumanta t'aqakuyta saqerqan, hinallataq 1798 watapi Biblia profeciapa pisqaq kaq qhapaq suyuqa Biblia profeciapa soqtayoq kaq qhapaq suyumanta t'aqakuyta saqerqan.

538qa hinallataqmi “qanchis kuti” nisqa maldicionpa chawpi chimpunpas, Levítico iskay chunka suqtañiqpi nisqaman hina, Israelpa hanaq kaq suyunta contra, mayqinchus qallariq karqa 723 a. C. watapi, Asiriapas Efraínta prisionman apaqtin. Chayrayku 1798 watayuwmi mana sapallanchu 538pa profético kaq rasgokunataqa hapin, aswanpas 723 a. C. watapa kaqkunatapas. 723 a. C. watapi Israelpa chunka ayllunkuna Asiriaruwan urmachisqa kasharqanku, hinallataq waranqa iskay pachak suqta chunka watakuna qipaman 538 watapi pagano Romaqa papal Romaruwan urmachisqa karqa; chaymi hinaspata Franciarayku urmachisqa karqa 1798 watapi, “qanchis kuti” nisqapa tukukuyninpi.

1798 watapi Fransiyapi, uray llaqtakunapa reynin, papadota tronomanta urmachirqan. 538 watapi Fransiyapi, pagan Roma chunka qhapaq suyukunaman t'aqakuyñinpa ñawpaq simbolon, papadota tronoman churaykurqan. Domingo kamachiy pachapi Estados Unidosqa 538 watapi Fransiyapa ruwasqan ruleta kutichin, hinaspataq chunka reykuna ninawan papadota ruphachispanku aychanta mikhuptinkuqa Estados Unidosqa 1798 watapi Fransiyapa ruwasqan ruleta kutichin.

Israelpa hanan llaqtakunapa, uraq ñiqinpi kaqpas hanan ñiqinpi kaqpas, contranpi “qanchis kuti” taripakuyninqa hananmanta llusqsimuq llaqtakuna raykun apamusqa karqan.

Israelqa ch'iqiykachasqa ovejami; leonkunaqa qarquspurqanku. Ñawpaqta Asiriapa reyninmi mikhurqusqa; qhepataña kay Nabucodonosor Babiloniapa reynin tullunkunatapas p'akirqusqa. Jeremías 50:17.

Asiria lloqsimurqa hanaq suyumanta hinaspa chunka ayllukunata atipaykurqa 723 a.C. watapi, Babilonia-taq Judá-ta prisionman apakurqa 677 a.C. watapi. Israelqa Judáwan tupachisqa kaqtin hanaq reino kaspapas, chaywanpas iskaynin reinokunaqa hanaqmanta hamuq awqakunawan atipasqa karqaku; chayhinaqa, paykunata prisionman apaq awqapaq tupachiyninpi, Israelpas Judápas uray reinokuna karqaku. 723 a.C. watamanta rikuchin hanaqpa rey-nin uray chunka-kuti reinota atipaykusqanta. 538qa huk ch'iqan paganismomanta papalismoman tikrayta rikuchin, hinaspapas hanaq reino chunka-kuti reinota atipaykusqanta. 1798qa rikuchin hanaqpa rey-nin uraypa rey-ninwan atipasqa kasqanta, paymi chunka-kuti reinota rikuchin.

Chay horapasmi hatun allpa kuyuy karqa, llaqtapa chunka chiqnin urmarqa, chay allpa kuyuy pichus qanchis waranqa runakuna wañurqaku; puchuqkunaqa mancharisqa kashaspanku hanaq pacha Diosman hatunchayta qorqaku. Apocalipsis 11:13.

538 watapi tinkisqa tikray pacha, maypichus Roma llaqtapi ñawpa wakcha yupaychaymanta papal kasqaman tikrasqa, chayqa Danielpa pusaj kapítulonpi qhari rimaymanta warmi rimayman tikraymi hinallataq; simbólikamenteqa estadopa kamachikuyninmanta iglesiapa kamachikuyninman tikraymi. “Qanchis kuti” nisqa profecíaqa “chiqaq kaypa” firmanwanmi apamun: ñawpaq qillqa (723 a.C.) hebreo alfabetoq iskay chunka iskayniyuq, qhipa qillqanta (1798) rikuchin, chaymanta chunka kimsayuq, chawpi qillqataq hatarikuq mana kasukuyta rikuchin (538). Danielmi sut’inchin “huchallikuy” nisqaqa, mayqinchus “ch’usaqyachiq huchallikuy” nisqa rimaywan simbólikamente rikuchisqa, iglesiawan estadota huñusqanmanta kasqanta, chay tinkuyti iglesia kamachiq kasqanta. Chay “huchallikuy”qa 538 watatam rikuchin, mayqinchus chawpi kasqanta, hinallataq metaphorikamente chunka kimsayuq qillqa kasqanta, qanchis kutipa pachanpi Israelpa chunka ayllu norte llaqtakunapa contranpi kimsa hatun waymarkakunamanta.

1798 watapi, Danielpa chunka hukniyuq qillqapa tawa chunka versiculopi nisqan hina “tukukuy pacha”pi, Diospaq mana ñiq Francia, uray llaqtapa qhapaqnin, papadoman wañuchiq ch’akiyta qorqan, chaymanta hanaq llaqtapa qhapaqninman. 1989 watapiqa papadoman atipachakurqan Diospaq mana ñiq uray llaqtapa qhapaqninman, mayqinchus chay pachaqa Unión Soviética karqan. Chay kutichiyqa huk pakasqa huñunakuyta hap’irqan Estados Unidoswan Vaticanowan. Unión Soviéticapa llapanmanta pichasqa chinkachisqa kaynin 1989 watapiqa tukuchin tawa chunka versiculopa qillqasqa profecía willakuyta, hinaspataq qhipan versículo, tawa chunka hukniyuq, Estados Unidospi domingo kamachiyta rikuchin. Chayrayku, Unión Soviéticapa urmananmanta 1989 watapi pacha, qhipan versiculopi domingo kamachiykama, tawa chunkapa pakasqa historianninpi kawsashanchik.

Chusku chunka versículoq qallariyninpi 1798 watapi uray llaqtapaq qhapaq reyta, hinaspa hanaq llaqtapaq qhapaq reytawan reqsichin; chaymanta 1989 watapitaq uray llaqtapaq qhapaq reytawan hanaq llaqtapaq qhapaq reytawan, hinallataq kimsakaq atiyniyoqta carrokuna, barcokuna hinaspa caballopi puriq runakuna nisqawan rikuchisqanta.

Tukukuyti p’unchawkunapi uray llaqtapa qhapaqnin payta maqanakunqa; hanaq llaqtapa qhapaqnintaq muyu wayra hina payman hamunqa, carroswan, caballopi puriqkunawan, achka büquekunawan ima; llaqtakunaman yaykunqa, unu lloqsimusqa hina hunt’aspa pasakunqa. Daniel 11:40.

“tukupay pacha” nisqapi 1798 watapi, Napoleónpa huk cheqaq generalnin Vaticano-man yaykurirqan, hinaspa papata cheqaqtapuni hap’ispa carcelman wichq’arqan. 1989 watapiqa, 1798 watamanta kutichiy ruwasqa karqan. 1798 watamanta 1989 watakama historiapi proféticop t’ikraykuna karqan, chaykunata reparay ancha importanmi. Dios-ta mana ñiq Francia, 1798 pacha ukhupi uray llaqtakunapa reynin, ñawpaq kaq espiritual uray reynin karqan, hinaspa Putínpa Rusiaqa qhepa kaqnin kananmanta churakusqa kachkan. Franciaqa Apocalipsis chunka hukniyuqpi reqsisqa kachkan, chaytaqa Hermana White sut’in sut’inta dios-ta mana ñiq Francia nispa reqsichin. Chunka hukniyuq capítulo ukhupi Francia-ta reqsichiq iskay señalkunamanta hukninqa Egipto mi, chaytataq Hermana White dios-ta mana ñiypa símbolon nispa reqsichin. Chay capítulo ukhupi ukhu t’oqomanta wichariq bestiaqa, chay pacha historiawan yaykuq dios-ta mana ñiy

karqan.

Ateísmoqa historiaman yaykun qallarín Francia llaqtawan 1798 watakuna pacha, hinaspata 1989 watakama ateísmoq espiritual reyninqa Unión Soviéticañam tukupun. Unión Soviéticaq pichakusqa, 1989 watapi, Papa Juan Pablo IIwan Ronald Reaganwan pakasqa huñunakuy hunt'akusqanrayku, Daniel qhelqap chunka hukniyuq capítulo, chunka versículopi unanchasqa karqan; hinaspata chunka versiculupa iskay kaq testigunqa tarikun Isaíaspa pasajenpi, iskay ñakasqa maldicionkunaq 2520 wataq, Israelpa norte hinaspa sur reino-kunapaq, imayna sut'ichisqa kashan capítulos qanchis-manta chunka hukniyuqkama.

Chayrayqa 1989 wata tukupaq p'unchaykunapa proféticopa watuq simikunata allinta churanapaq rikch'ariy t'iqsiyman tukun. Chay pachapin versículo cuarenta kichasqa karqa. Kunanqa reqsikuyta atinmi versículo cuarentaqa 1798 watapi qallarísqa, versículo cuarenta y unopa domingo leywan tukukunanta.

Domingokunapa kamachikuypi, Estados Unidos lamar qapariq hina rimarinqa, chaymantataq Bibliapi willasqa profecíapa soqta kaq reino hina kamachisqanta tukurinqa. Payqa kamachinapa pacha qallariyta 1798 watapi qallarín, pichqa kaq reino wañuyman rikch'akuq ch'akiyta chaskiptin. 1798 watapi Estados Unidos nisqa llaqta Alien and Sedition Acts sutiyaq kamachikuykunata pasachirqan; chayhinataq soqta kaq reinopa tukukuyninta qallariyninpiña rikuchirqan. Chayrayku, tawa chunka kaq versículoqa Estados Unidospa historianninta willan, Bibliapi willasqa profecíapa soqta kaq reino hina.

1798qa hebreo simipa qillqaykunaq ñawpaq kaqninmi; domingo kamachiyqa hebreo simipa iskay chunka iskayniyuq, qhipa kaq qillqaymi; 1989qa chawpi kaq señalmanta hinam, chunka kimsayuy yupaywan, hebreo simipa chunka kimsayuy kaq qillqaywanpas unanchasqa hatarikuyman sut'inchasqa. 1989qa Reaganpa pakasqa huñunakusqan hatarikuyta reqsichin, Bibliapa profecíanpi anti-cristowan. 1989qa qhipa pusaq presidentekunamanta ñawpaq kaqta qallarín, paykunaga Constituciónpa contranman aswan-aswan wiñaq hatarikuypi kamachinku. 1989qa Qanchis Punchaw Adventistakuna ukhupi huk pruebapa rurayninta qallarín, iskay laya yupaychakuqkunata paqarichinapaq wakichisqa kaqta. Sumaq songoyuq cheqaqkunaga pisillam; mana fiel kaqkunaga achkallam. 1989qa versículo cuarenta chawpi señalta reqsichin, hinaspapas chunka kimsayuy qillqaywan unanchasqa hatarikuyta reqsichin. Versículo cuarentaqa “cheqaq kaypa” firmanta apamun.

Chusku chunka versículopi kan uray llaqtapaq, hanaq llaqtapaq reyku, chaykunaga versiculopa tukukuyninpi historiapi hukniraymi kanku. Hinallataqmi Estados Unidospas kachkan, payqa Juanman hina llulla profetami, dragónwan, bestiawan kuska llamk'aspa kay pachata Armagedónman pusananpaq. Chusku chunka versículopi uray llaqtapa reyqa dragónmi; hanaq llaqtapa reyqa bestiami; carretakuna, buquekuna, caballopi puriqkunaga llulla profetami. Chusku chunka versiculopa hunt'akuynin 1989 watapiqa huk hatun profético atributomi tukukun, chunka hukniyuqmanta chunca pichqayuy versiculokunata unanchanapaq. Sichus mana allinta kashanki 1989 watapi, manam lógicamente allin kasunkichu kunan p'unchaykunapi mayqin historiapi kasqanchikmanta.

1989 watakamalla domingo p'unchay kamachikuykama, papap kaqpaq kinsa proxy guerrarimaykuna chunkaq versiculomanta pichqa chunkaqkama rikuchisqa kanku. Kay versiculokunaqa huk sapaq, mana ch'ullallachu puriq historiata hina qhawarisqa kanan; imaraykuchus chay kikin "Antiochus Magnus" kashan kinsa maqanakuykunapi, chunkaq versiculomanta pichqa chunkaqkama hunt'asqa historiapi rikuchisqa kaqkunapi.

Kimsa maqanakunaqa huklla profétic siq'im, imaraykuchus Antiochus Magnusqa sapa huknin kimsa maqanakunapim karqa. Chunka versículopi, hinallataq Isaías 8:8-pi, iskay testigokuna kan versículo cuarentapa 1989 watapi hunt'asqanmanta. Versículo cuarentañ chunka versículopaq, hinallataq Isaías 8:8-paq, riqsichiy t'iqsiymi. "Carretakuna, barcokuna, caballopi puriqkuna" nisqaqa Apocalipsispa chunka kimsayuy kapitulanpi allpa animalpa iskay waqranta rikuchin. Tukukuypi, Estados Unidosqa "dragón hina rimaptin", iskay waqrakunaqa manaña Republicanismoñachu, Protestantismoñachu kanqaku. Chay p'unchaykunapi sutichasqa protestantekunaqa Catolicismowan hukllanakunqaku, hinallataq República Constitucionalqa huk dictaduraman tikrasqa kanqa. Chay pacha tiempopi allpa animalpa iskay waqrakunaqa qullqi kallpa hinallataq soldado kallpa kanqaku. Apocalipsispa chunka kimsayuy kapitulanpi Estados Unidosqa kay pachata llapanta kallpachin animalpa señalta chaskinankupaq rantinankupaq hinaspa rantichinankupaq, hinallataq wañuyman apayta manchachispa. Chay iskay waqrakunaqa Danielpa "barcokuna" nisqanmi, qullqi kallpata rikuchispa, hinaspa paypa "caballopi puriqkuna hinaspa carretakuna" nisqanmi, soldado kallpata rikuchispa.

1989 wata qhawayachin chay, chunka hukniyuqmanta chunka pisqayuykama nisqa versículokunapi Raphiawan Paniumwan maqanakuykuna historiapi hunt'akusqanta churaykuspa, 1989 watata hinaspa Unión Soviética urmayninta entiendenapaq llamk'achisqa kikin profetiko metodología kaqta llamk'achinapaq kasqanta; imaraykuchus Antiochus Magnus nisqa runaqa chunka versículomanta chunka pisqayuy versículokama nisqa kimsa maqanakuykunapi llapampi sut'inchasqa karqa. Antiochusqa carretakunapa, barcokunapa hinaspa caballopi puriq soldadokunapa atiyininta sut'inchin; chayqa 1989 watapi Ronald Reagan karqa, pusaq presidentekunamanta ñawpaq kaq, paykunamanta qhipa kaqpas suqta kaqmi karqa hinaspa kunanqa qanchismantapacha kaq pusaq kaqmi.

Isaías iskay chunka kinsayoqman hinaqa, papal atiyinin, (kay pachapi reykunawan qhelli hucha ruwaypi urmanakuyta ruwaj warmi qhelleqa) pakasqa kanman karqa Estados Unidospa kamachikuynin tiempopin, Biblia willakuyninpi sojta kaq reino hina. 1989 watapin Estados Unidos, Antiochus Magnuswan rikch'achisqa karqan, papapa rantin atiyinin karqa atheísmo nisqa uywa contra guerrapi, chaymi 1798 watapi wañuyman apaq ch'aki nanayta qonqa.

Chunka tawa kinsa qanchisniyuqmanta chunka pisqayuykama kimsa maqanakuykunaqa chinchaysapa qhapaq antisyu reyninwan, paymi Tiro llaqta pakasqa qhari warmi hina, wakin atiyininkunata rantispa llamk'achin atiyinin kutichisqa kananman muyuspa, hinaspa mana Diospi iñiq reyta—uray suyu reyta—atipaspa urmachinankama chayaspa. Chunka tawa qanchisniyuqmanta chunka pisqayuykama kinsa maqanakuykunapa historiapi hunt'akusqankuna yachachiwanchik: ñawpaq kaqpiwan qhipa kaqpiwan Antiochus Magnus atiparqan, ichaqa chawpi kaq maqanakuytaqa chinkarqan. 1989 watapi Ronald Reaganpa p'unchayninkunamanta, Papa Juan

Pablo IIwan kуска, hinaspa Unión Soviéticapa urmananmanta willakuy proféticokunaqa kinsa maqanakuykunamanta qhipa kaqpi huk kutichakuyniyuq kanqa, imaraykuchus kay chunka tawa qanchisniyuqmanta chunka pisqayuqkama qillqasqakunaqa allinchaq simi kicharisqa kanku manaraq probation wisq'akuchkaptin. Imayna chunka tawa qanchisniyuq kaq qillqasqa 1798 watapi kicharisqa karqan, chaymantataq 1989 watapipas, chay qillqasqaqa tukukuypi kicharisqa karqan, julio 2023 watamanta qallarispas.

Jesucristopa Revelacionnin kicharisqa karqan allinta manaraq grácian puchukaptin, chaypiqa kanan hatun cheqaq yachachiyta hapin: Jesúsqa ñawpaqninpas qhipa kaqninpas kashan, chayraykutaq sapa kuti qallariytaqwan tukukuyninta rikuchin. Probacionqa Adventismopaqa domingo kamachikuypi wichq'akun, chay probacionpa wichq'akuyninman qayllapiqa Jesucristopa Revelacionnin kicharisqa karqan. Chay mensaje, domingo kamachikuypa wichq'asqa punkupi tukukuq, Chawpi Tuta Qapariypa mensajenmi, mayqinchus Millero runakunapa historiankupi 1844 watapa octubre 22 p'unchaypa wichq'asqa punkuman pusarqan. 1798 watapi kichariy, chusku chunka versiculopa qallariyninpi kaq, mayqinchus hinallataq Biblia profeciapi Soqtaq kaq qhapaq suyu hina Estados Unidospa qallariyninpas karqan, chayqa rikch'achirqan 1989 watapi kichariyta, chay chusku chunkapa chawpinpi kaqta, hinallataq Estados Unidospa pisi-pisimanta tukukuynin qallarikuyninta. 1798 watapi kichariyqa, mayqinchus 1989 watata rikch'achirqan, iskay testigokunatan rikuchin 2023 watapi Chawpi Tuta Qapariypa mensajenpa kicharisqa kayninmanta. Chay siq'iq, kimsa señalkunawan 1798, 1989, 2023, chunka doncellakunapa ukhupi chuyanchay ruwayta reqsichin, hinallataq Biblia profeciapi soqta kaq qhapaq suyuq hawapi siq'inta.

Chunkaq ñiqipi qhawachisqa maqanakuy, chayqa Raphia Maqanakuypi hunt'asqa karqan, maypim Antiochus Ptolemywan atisqa karqan, chayqa papa-pa rantin atiyinpa atisqa kayninta rikuchin, kay kunan p'iqtapí maqanakuyqa Ucrania llaqtapi Nazi-kuna kasqanmi, qhepa Europapi globalista nacionkunawan huñusqa, chaykunam EU, NATO nisqakunata ruwayninpi huñun, hinallataq Naciones Unidas-pa político hinaspa económico globalista-kunawan huk yuyayllapi purin. Sichus Antiochus Magnus kimsa maqanakuykunapim karqan, hinaspa uray sud reypa contranpi papa-pa rantin atiyinpa rikuchin, imaynataq 1989 watapi Estados Unidos kananman, chaymanta Ucrania runakuna, Raphia Maqanakuywan unanchasqa hina, hinaspa yapamanta Panium Maqanakuypi Estados Unidos kananman? Chunka ñiqiqa chunka hukniyuqmanta chunka pichqayuqkama ñiqikunapa llavenmi, imaraykuchus 1989 watapi hunt'akuyninqa kimsa rantin maqanakuykunamanta ñawpaq kaqpa profético característicankunata rikuchiq huk ilustraqmi. Ima profético justificacióntaq kan Antiochusta papa-pa rantin atiyin hina reqsispa, ichaqa mana Estados Unidostaq kimsa maqanakuykunaman sapa kutin churaychu?

Ukrainapi awqariynin historianninpi, Raphia maqanakuywan rikch'achisqa kasqanpi, Estados Unidosqa Ukrainapi naziikunata ranti kallpankuman hina llamk'achirqan, chay kikin historiapi papapa kamachikuyninpa huk rikch'ayninta ruwaykashaspa, chay atiyiniyuqqa sapa kutinpas, mana hukmanchu, rantisqa kallpakunallata llamk'achin millay ruwasqankunata ruwanampaq.

Chunka chunka qanchis chunka pichqa versíkulokunapi proxy atiykunamanta tapuyta kutichinapaqqa, proféticay yachayta munan Antioquspa característicankunamanta hina símbolo kasqanmanta. Diadocokunapa Guerranqa 323–281 a.C. watakunapi askha ch'aqwaykunam karqan

Diadocokunapura (griego simipi “qatiqkuna” nisqaqa), Alejandro Hatunpa generalninkuna hinaspa qatiqninkuna, paypa wañusqan qhepaman 323 a.C. watapi, hatun imperionta kamachinankupaq maqanakusqankumanta. Ñawpaq Antioqusqa Antioqus I Soter karqan, Seleuco I Nicatorpa churin, Alejandroq Diadocokunamanta (qatiqkunamanta) huknin, Seleucid Imperiota sayarichiq.

Antíoco sutiyaq yuyachinmanmi “hukpa rantinpi sayaq, yanapananpaq” nisqanta. Antíocoqa Romapa unanchanmi, papal Romaqa anticriston, paymi Antíocohina kaq kikin unanchayniyuq. Antíoco sutiqa Seleúcida Imperiota qallariqpa churinta suticharqan, chayrayku chay yuyaypi Antíocoqa taytanpa rantinpi sayarqan, paypa rantinpi ruraqninmi karqan. Panay Whiteqa Supaytapas papatapas anticristo nispá reqsichin, hinaspataq ninmi papaqa kay pachapi Supaypa rantinpi ruraqnin kasqanta. Chay sutiqa Seleúcida Imperiopi hatun ayllu-kama sutim karqan, wakinrayku Antíoco I Sóterwan chaymanta Antioquía llaqtawan tupanakusqanrayku; chay llaqtataqa Seleuco I-pa taytanman utaq churinman sutichasqankuman hina suticharqanku. Papaqa Supaypa rantinpi ruraqninmi, hinaspataq unanchaymantaqa Antíoco sutiqa taytanpa rantinpi kaqta reqsichin, paymi hanaq law suyuq qallariqnin karqan, capitalnintataq Babiloniapi churarqan.

Alejandro Hatun wañusqan qhipaman, 323 ñawpaq watapi Cristo Manaraq Paqarinankama, paypa kamachikuyninqa Diádocokuna chawpipi t’aqakapurqan, chay successor-ninkuna kasqankurayku. Babilonia-pi Rakiy nisqapi (323 ñawpaq watapi Cristo Manaraq Paqarinankama), Seleucoqa qallariypi churakusqa karqan Compañeros nisqa caballería-pa umalliqninman hina (ancha hatun yupaychasqa soldado kamachiy), Perdicaspa uraman, paymi Alejandro-pa kamachikuyninpa regente karqan. 321 ñawpaq watapi Cristo Manaraq Paqarinankama, Seleucoqa Babilonia suyupa satrapenman (gubernadorninman) churakusqa karqan Triparadiso-pi Rakiy nisqapi, Perdicas wañusqan qhipaman hinaspa Diádocokuna ukhupi astawan rimanakuykuna qhipanta. 316 ñawpaq watapi Cristo Manaraq Paqarinankama, Antígono I Monóftalmo, huk Diádoco, Seleucotaqa Babiloniamanta ayqekapunankama apurqan, Antígono-pa atiyin wiñasqanmanta. Seleucoqa Egipto llaqtapi Ptolomeo I Sóterman pakakuyta maskharqan. 312 ñawpaq watapi Cristo Manaraq Paqarinankama, Seleucoqa Ptolomeo qosqan pisilla kallpawan Babiloniaman kutimurqan. Antígono-pa soldadon-kunata atiparqan hinaspa Babiloniata yapamanta hap’irqan; chaywanmi paypa atiyinpa tiyana sayarirqan. Kay dhacayqa achka kuti qhawasqa kachkan Imperio Seléucida nisqapa qallariynin hina, hinaspa 312 ñawpaq watapi Cristo Manaraq Paqarinankama watata Seleúcida pacha yupaypa qallariynin hina historiapi yupaychanku.

Suticha Seluecus nisqaqa griegomanta hamun, hinaspataq sapinmi selas (σέλας) simimanta, chayqa nin “k’anchay,” “lliphiy,” utaq “nina.” Chay sutiqa reqsichin lliphisqa kayta utaq k’anchariyta, hinallataq allinmi takyasqa kachkan Seleucus I Nicator hina reqsisqa runapaq, paymi Seleucid Imperiota qallariq karqa, hinallataq hanaq pachapi k’anchay apaq taytata rikch’achiq.

“Kay pacha qhapaykayninkunatawan hatunchasqa yupaychaykunata waqaychananpaq, iglesiata pusarqanku kay pachapi hatun runakunaq allin munayninta yanapaynintawan maskhananpaq; chayhinaqa Cristota ñiqnispa, Satanaspa rantin kay Roman llaqtapi obispuman kasukunanta qispichirqanku.” The Great Controversy, 50.

Antíoco Magnus nirqan papal atiyuniyuq kamachiypa rantinchasqanmi, imaynachus papaqa Satanaspas rantinchasqan kasqanta rikuchin. Antíocopa simbolismonqa imaymana rantinchasqa atiyuniyuqkunata saqinman, imaynachus achka papakuna karqanku. Reaganqa 1989 watapi rantinchasqan karqan, Ucraniaqa 2014 watapi Estados Unidospa rantinchasqanman tukurqan, Trump-taq Panium maqanapi rantinchasqanmi. Reaganqa ñawpaq kaqmi, Trump-taq qhipa kaqmi, Zelenskyy-taq chawpipi hatarikuymi.